

27 Δεμ
1940

ΟΤΑΝ Ο ΞΕΡΞΗΣ ΕΤΙΜΩΡΗΣΕ... ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΝΤΟΝ

Εθιορκόμεθα εις τὸ φθινόπωρον τοῦ 481 π.Χ.

Πρὶ ἀπερίσπαστοι περικαλὶ στρατιαί, ἀπὸ τῶν ὁποίων λεπτομέρειάς ἔχομεν ἀναφέρειν, εὐρίσκονται τὰς αὐτῶν συνειρμαίνας εἰς τὴν περὶ ἡν τῶν Κλοττῶν τῆς Κίπας οἰκίας. Ὁ Ξέρξης, μετὰ τῆς ἀκολουθίας του καὶ τὸν στρατηγῶν του εὐρίσκειται εἰς Σάρδεϊς, εἰς τὸ μεταξίμων αὐτοῦ τοῦ Ασιατικοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου καὶ εἶνε ἑτοιμὸς πρὸς ἐκκίνησιν. Ἀλλὰ στοιχειώδης ἀρχὴ τῆς τακτικῆς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀντιπαρασέεται εἰς τὴν ἐναρξιν ἐκστρατεύειν ἐν ὧρς φθινοποπόρῳ, ἐρόσων μετ' οὐ πόλῳ ἐπικεῖται ὁ χειμὼν. Θὰ παραχμύσηται λοιπὸν εἰς Σάρδεϊς ὁ Ξέρξης καὶ οἱ ἐπιτελεῖς του. Ἀλλὰ δὲν θὰ παραμείνουν αὐτοὶ μετ' ἐσταυρωμένας τὰς χειρὰς. Ἀπὸ τὸ ἐπικαιρὸν ἐκεῖνον σημεῖον θὰ χρησιμοποιοῦν τὴν κακὴν ἐποχὴν τοῦ ἔτους πρὸς ἐπιτελεῖσιν τριῶν πραγματικῶν θάλων οἱ ὅποιοι ἀφῆκαν ἐποχὴν εἰς τὴν στρατιωτικὴν καὶ πολεμικὴν ἱστορίαν τῶν αἰώνων, τόσων διὰ τὸ παράτολμον τῆς ἐμπνεύσεως τῶν σχεδίων, ὅσων καὶ διὰ τὸν μεγαλειώδη τρόπον τῆς πραγματοποιήσεως τῶν. Ἀλλὰς τε, πρόκειται περὶ τριῶν μεγάλων καινοτομιῶν.

Ἡ μία τῶν καινοτομιῶν τούτων συστάται εἰς τὴν πρωτοφανῆ διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὀργάνωσιν ἐπιμηληταῖς καὶ οὐσίας μεγάλων κέντρων ἀνεφοδιασμοῦ. Περὶ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἔργου ἀνεφάρμεν ἦδη εἰς τὸ περὶ ἡλθόν τευχὸς καὶ δὲν πρόκειται νὰ ἐπανέλαθωμεν εἰς τὴν δὲν νὰ σημειώσωμεν ὅτι αἱ μεγάλα ἀποθήκαι τῶν πᾶν τὸς εἰδούς ἐπιτελεῖαν εἶχον ἰδρυθῆναι παρὰ τὸν Ἑλληνισμὸν, παρὰ τὸν Προποντιδα, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἑβρου καὶ παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Στρυμόνος.

Τὸ δεύτερον μέγα ἔργον, ἥτις ἡ γεφύρωσις τοῦ Ἑλληνισμοῦ πρὸς διάσασιν τῶν στρατευμάτων. Ἐγνωρίσαμεν ἦδη διὰ τὰς σχετικὰς ποσοφὰς τὸν παρελθόν, ἐπὶ Δαρείου ἡλιαδῆ, ἡ ὑπαρξίς τοῦ Περσικοῦ κράτους καὶ ὁ θρόνος τοῦ Μεγάλου Βασιλέως ἐληρτήθησαν ἀπὸ μίαν γέφυραν — τὴν γέφυραν τοῦ Ἰστροῦ. Κατανοώμεν λοιπὸν εὐχερῶς τὰς ὁποίας σημασίαν ἔδιδον τὰ ἐγὼ διὰ τὸν Ξέρξη, ἡ γεφύρωσις τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Αὐτὸ καὶ διέταξεν ὁ γεωγράφος βασιλεὺς νὰ γεφυρωθῇ τὸ μεταξὺ τῶν δύο ἡμερῶν γῶμας οὐχὶ διὰ μίας ἀλλὰ διὰ δύο γεφυρῶν, διὰ νὰ διασθῶν τὰ στρατεύματα ταχέως ἐν ἀσφαλείᾳ.

Ἀνετίθη λοιπὸν εἰς τοὺς ἀπίστους τῶν γεφυροποιῶν τῆς ἐποχῆς τὸ μέγα τοῦτο ἔργον. Προφανέστατα διὰς οἱ Ἀσιατικὴ μηχανικὴ τῆς ἐποχῆς ἐκπαιδίσαν νὰ συμβουλευθῶν τοὺς παραθαλάσσιους Ἑλληνας καὶ ἐκαστοῦ ἐκείνης εἰς μόνην τὴν ἐπιστήμην τῶν, εἰχὼς νὰ λάβουν ὑπ' ὄψιν τὸν τὰς τοπικὰς συνθήκας διὰ τὴν πείραν τῶν ἀνθρώπων τοῦ τόπου. Αὐτὸ ἀλλὰς τε ἐ-

στοίχισεν εἰς αὐτοὺς τὴν ζωὴν, ὥς θὰ ἴδωμεν. Αἰτοί, νὰ μὲν ἐκ πρώτης ὀφείλει τὰ σημεῖα τῆς ζεύσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀναπερικέντρον πληρὸς πρὸς τὰ καλεῖσθαι τῆς τέχνης τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀλλὰ ἡ ἐκλογὴ τοῦ μέρου διὰ τὴν ζεύσιν παρουσιαζέμεν ἐν μέγα μνηστέα, τὴν διὰ τὸν νῦν ρευσμάτων, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐντέλως ἐκτεθειμένον εἰς τοὺς βορεινοὺς ἀνέμους πέρασμα, τὸ ὁποῖον κατεδίκαζεν εὐθὺς ἐπὶ ἀρχῆς τὸ δλον ἔργον ὡς ἐπιφαλέ. Τὰ ἐκλεγμένα σημεῖα εὐρίσκοντο πλησιέστατα πρὸς τὴν ἀντικτὴν θάλασσαν τῆς Προποντιδῆς, ἀπὸ τῶν ὕψους μένων εἰς τοὺς βορεινοὺς ἀνέμους πέρασμα, τὸ ὁποῖον κατεδίκαζεν εὐθὺς ἐπὶ ἀρχῆς τὸ δλον ἔργον ὡς ἐπιφαλέ. Τὰ ἐκλεγμένα σημεῖα εὐρίσκοντο πλησιέστατα πρὸς τὴν ἀντικτὴν θάλασσαν τῆς Προποντιδῆς, ἀπὸ τῶν ὕψους μένων εἰς τοὺς βορεινοὺς ἀνέμους πέρασμα, τὸ ὁποῖον κατεδίκαζεν εὐθὺς ἐπὶ ἀρχῆς τὸ δλον ἔργον ὡς ἐπιφαλέ. Τὰ ἐκλεγμένα σημεῖα εὐρίσκοντο πλησιέστατα πρὸς τὴν ἀντικτὴν θάλασσαν τῆς Προποντιδῆς, ἀπὸ τῶν ὕψους μένων εἰς τοὺς βορεινοὺς ἀνέμους πέρασμα, τὸ ὁποῖον κατεδίκαζεν εὐθὺς ἐπὶ ἀρχῆς τὸ δλον ἔργον ὡς ἐπιφαλέ.

Τὸ τρίτον, ἡ ἀντικτοβουλία ἔργον συστάται εἰς τὴν ἀντικτὴν θάλασσαν τοῦ ἐκδοῦν τοῦ Ἑλληνισμοῦ τοῦ Ἀ-βω μετὰ τῆς ἀντικτῆς Μακεδονίας. Ὅλα αὐτὰ ἐκτελεστέα ἐκτελεστέα ἐντός τοῦ χειμῶνος ἦσαν δὲ ἑτοιμὰ ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ἀναίσεως, ὅπως καὶ ἔδοκεν ὁ Ξέρξης τὸ πρὸς τὴν ἐκκίνησιν τῶν στρατιῶν. Τὰ στρατεύματα εἶχον ἦδη ἀρχίσει νὰ κινῶνται πρὸς τὴν παραλίαν, ὅταν κατέβησαν τὸ ἀπίστευτον καταράξ ἀγγεῖλια ὅτι κατασφάρανται αἱ γέφυραι τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Πράγματι, ἐφάσκει μίαν μεγάλην τρικυμίαν καὶ ἀνεμοβέβηλα διὰ νὰ καταστῶν ἀδύνατον τὰ ρεῖματα τῶν σημείων ἐκείνων καὶ νὰ ἀνταρραῶνται τὰς δύο γεφύρας ὡς ἀδύνατον μικρὸν παιδίον.

Ἐξω φρενὼν ὁ Ξέρξης εἶδε πρὸς στιγμήν νὰ καταρῶν τὰ σχέδια του καὶ νὰ μετασῶνται ἡ ἐκστρατεία, ὅπως ἀκριβὲς εἶχε μετασῶν ἡ προηγουμένη ἐκείνη τοῦ Μαρόνιου.

Ἐν τούτοις, οἱ ἐπιτελεῖς καὶ οἱ ἀντακτοῦμβουλοι κατέρωσαν τεχνικῶς νὰ μεταρῶν τὴν ἀποστολὴν αὐτὴν τοῦ Ξέρρου εἰς... ἐκπληξίαν.

Πλὴν ὅτι δυνατόν νὰ ἀπαρῶν πλάσματα καὶ στοιχεῖα τῆς φύσεως μὴ ἀποκύνται εἰς τὰς βελήσεις τοῦ μεγάλου Κυριάρχου.

Τὸ ἀντακτοβουλὸν ἀπεφάσκει ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἀνυπακοῆς, ἡ ὁποία καὶ ἐπρεπε νὰ τιμωρῶνται παραδειγματικῶς. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον μέτρον ἐλήφθη κατὰ τῶν γεφυροποιῶν — τῶν μηχανικῶν τῶν ἐπιστῶν τῶν ἐργατῶν — οἱ ὅποιοι καὶ ἀπεκερταλίσθησαν κατὰ προσωπικὴν ἐντολὴν τοῦ Ξέρρου. Ἀλλὰ ἐπρεπε νὰ τιμωρῶνται καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως. Αἱ αὐτὰ καὶ δι-

τάχθη ἡ μαστίγῳσις τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐπὶ τῆς δὲ καὶ ἡ καταβύθισις εἰς τὸν θῶτον τῶν βαρεῖων ἀλλοσῶν, αἱ ὁποῖαι ἐαυτοβόλιν καὶ δεσφὰ τῆς δουλείας καὶ τῆς ὑπαταχῆς πρὸς τὸν Μεγάλον Βασιλέα.

Τὸ ἀλλῆθες εἶνε ὅτι ἐλα αὐτὰ τὰ περὶ τιμωρίας ἐλαβὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ δὲν ἔχουν ἀλλήν πηγὴν μαρτυρίας εἰμὴ μόνον τὸν ὄρῳλ καὶ τὴν παράδοσιν, ἀπὸ ὅπου καὶ προσελήθησαν. Καὶ νὰ μὲν φαίνεται ἐκ πρώτης ὀφείκει ἀπαρῶν τὸ πᾶς γυναικὴ καὶ ἐκτάκτου μορφώσεως ἡγεμῶν ἥτο δυνατόν νὰ προῆ εἰς μίαν τοιαύτην ἀτοχρήμια γέλιαν προῆ, πολὺ μάλλον καθόσον οἱ οὐμβουλοι καὶ ἐπιτελεῖς νὰ δὲν ἦσαν τυχαῖα πρόσωπα. Ἐν ὧ καὶ νεότεροι κρίσεις ἀπορρίπτουν τὸν ἱστορικὸν θάσμον τῆς ἐκδοχῆς αὐτῆς, περιορίζονται δὲ εἰς μόνην τὴν παραδοχὴν τοῦ ἀποκεφαλίσμοῦ τῶν γεφυροποιῶν. Κατ' ἄλλους ὅμως ἐκ τῶν νεωτέρων, δὲν ἀποκλείεται ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια διὰ δύο κυρίως λόγους. Ἀπὸ ψυχολογικῆς ἀποψέως, ἡ τοῦ πολὺ φυσικὸν ὁ ἐγνασμένη ἀντιπύξως καὶ μορφώσεως Ξέρξης νὰ ἐμεθόκετο ἀπὸ τὴν ἀφανέστατον τεραστίαν λεγὼν καὶ ἐξουσίαν τοῦ συντελεσθέντος εἰς χειρὰς του καὶ νὰ παρεῖρετο κατὰ τοὺς παρομοιωμένους τῆς ὄψεως του, πιστεύων ἐνδεχομένως ὅτι ἡ φύσις καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρελῶν πρὸς αὐτὸν ὕπακοι καὶ ὑπαταχῆν.

Ἀκόμη βετικατέρως εἶνε ἡ ἐκδοχὴ ἡ ἀποδοῦσα τὴν τιμωρίαν αὐτὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἰς μίαν... πολιτικὴν ἐκ μεταλλίσμων, κατὰ τὴν δεσφῶν εὐκαιρίας. Ἀς μὴ ληρονοῦμεν ὅτι, τὰ λαϊκὰ τοιάδεσιν στρώματα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, συντελεσθῶν καὶ τῆς μυθολογίας, ἐπίστευον ἀκραδάντως εἰς τὸν πρωτόγονον ἀνιμισμὸν, κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ Ἑλληνισμὸς, ὡς καὶ κάθε πέλαγος, ὡς καὶ κάθε στοιχεῖον τῆς φύσεως, ἀνεσκαρῶντο εἰς ἀνθρωπομορφῶς δύναμει. Συνεπῶς, ἡ τιμωρία τῶν ἡμῶν κατὰ τὸ φυσικόν, πρὸ πάντων δὲ κατὰ τὸ ἀντιπροσώπων. Ὅταν λοιπὸν τὰ πλῆθ τῶν στρατῶν καὶ οἱ πληθυσμοὶ ἐπληροφόρησαν ὅτι ὁ Ξέρξης ἐτιμῶν τὸν Ἑλληνισμὸν, ἀσφαλὲς δὲν εἶχον ὀρεκνὴ νὰ γελάσων, ὡς θὰ ἐγγελοῦσαν ἡμεῖς σήμερον, ἐπὶ ἐπληροφόρησθαι ὅτι ὁ τὰς ἡ τὰς νῦν ἀνθρώπων νὰ ἐμπελόμεν, διέταξε τὴν τιμωρίαν τοῦ Στενοῦ τῆς Μάγχης. Συνεπῶς, ἐπὶ ἱστορικῆς ἀληθείας βασίζεται ἡ ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν νοθευμένη ἀπὸ παραδόξων.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, τὰ πράγματα δὲν ἐσταμάτησαν αὐτοῦ. Ἐλαβάνον τὰς νῦν ἐξαιρετικὰ μέτρα καὶ ἀντιπρὸς τὴν ἐπαινετικῶν τοῦ ἔργου εἰς νῦν γεφυροποιῶν, οἱ ὅποιοι ἡγῶν ῖζον ἐκ τῶν προτέρων εἰς τοὺς ἀνέμους εἰς περὶ τῶν νεῶν ἀποτυχίας. Ἀκόμη ἐδόθη ἐντολή, ὅπως τὴν φορὰν αὐτὴν αἱ γέφυραι, αἱ ὁποῖαι ἐπρεπε νὰ εἶνε πάντοτε δύο, κατασκευασθῶν ὡς μόνον ἕνα διασκεῖ.

Και τότε κατασκευάσθη θάλασσα γεφυρωμένη, διά τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Ἀφοῦ ἔγινεν ἡ διάγνσις τῶν ἀρχικῶν μειονεκτημάτων καὶ ἀφοῦ δεπιστώθη διὰ τὴν ἡττὰ δυνατόν ἐν προτιμωθὲν σημεῖα τῶν ἀκτῶν εὐρισκόμεθα μακρὰν πολλὰ τῶν ἀρχικῶν, οἱ νέοι τότε ἀρχιτεχνῶν συνεδωλεύθησαν καὶ τοὺς παρατεταμένους ἐμπειρογνομίμους καὶ ἤρχισαν μετὰ πάσης προσοχῆς τὸ ἔργον των. Τεράστια ἔργα μηχανήματα στήνονται εἰς ἀμφοτέρως τὰς ἀκτὰς καὶ κρατοῦν τοὺς κώλους τεταμένους ὑπερβὴν τῶν πλοίων, τὰ ὅποια τρόπον τινα κρέμονται, οὕτως ὥστε νὰ σχηματίζεται κρημασθὴ γέφυρα. Ἐν τῷ μεταξύ, τὰ πλοία στερεοῦνται ἀπὸ λοχουράττας ἀγκύρας καὶ εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀνίστανται εἰς ἑλὰς τὰς ὁμάδας τῶν ρευμάτων, ὁποθενδήποτε καὶ ἐκείναι προέρχονται αὐταί. Ὅχι δὲ μόνον αὐτὰ. Ἐπάνω ἀπὸ τὰ πλοία σχηματίζεται ἰκρίωμα ἐκ σιδηρῶν πρὸς ἰσοπέδωσιν, ἐπὶ αὐτῷ δὲ ρίπεται γῶμα, διὰ νὰ ἐνθυμίζῃ ἀκόμη περισσότερον φυσικὴν λεωφόρον καὶ νὰ μὴ παρουσιάζονται δυσχεραῖαι εἰς τὴν πορείαν τῶν ὑπογυγίων. Τέλος, ἀπὸ τὰς δύο ἀκρας ὁμοῦ φέρονται ἐπαρτάται εἰς ἀρκετὸν ὅρος καὶ εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ δύναται τὰ προδρόμια πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ τυχόν κατατρομάζουσιν.

Ὅτῳ διὰ τὴν μίαν τὴν δὴ γεφυρῶν τὴν εὐρισκομένην πρὸς τὸ μέρος τῆς Προποντιδος, ἐχρησιμοποίησαν 360 πλοία, διὰ δὲ τὴν ἄλλην, εὐρισκομένην πρὸς τὰ δυτικώτερα, ἐχρηστάθησαν 314 πλοία.

Τέλος, αἱ πρωτοφανεῖς διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην γέφυραι αὐταί, εἶχον καὶ διέκπλουν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ καθίσταται δυνατόν ἡ ὕπ' αὐτάς διέλευσις πλοίων, μικρότερον θεθαίως ἐκείνων τὰ ὅποια ἀπτήριζον αὐτάς. Τὸ μέτρον τοῦτο ἦτο ἐπ'ἀνάγκης, ἐφόσον εἰς εἰσπομέν, αἱ γέφυραι ἔπρεπε νὰ ἔχουν τὸν χαρακτήρα τῆς μονομετρού.

Χάρης εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτὸ ἔργον, ἤρκεσαν ἑπτὰ καὶ μόνον ἡμέραι διὰ νὰ διαπερασθῶν τὰ Ἀσιατικὰ πλῆθῃ εἰς Εὐρώπην.

Ἐν τῷ μεταξύ ὅμως συνέθεσαν πολλὰ τὰ διατάγματα καὶ τὰ πραγματὰ διὰ τὸν Ἑρξην, ὅπῃ μορφήν θεωρηθῆναι.

Ἐξέτασιν κυριολεκτικῶς τὰ τοιαῦτα χεῖρα τῆς φύσεως. Κατὰ τὸ διάστημα, κατὰ τὸ ὅποιον τὰ στρατεύματα διήρχοντο διὰ τῆς τρωικῆς χώρας, τρομακτικοὶ κεραυνοὶ ἔπιπον ἀπὸ τῆς Ἰδης, καταγίγεις πρωτοφανεῖς ἐνάκησαν, ἀπεσυνέθησαν δὲ καὶ σεισμοὶ ἰσχυροί. Ἀκόμη τρομακτικώτερον οἶον ἦτον ἀπετέλεσε τὸ διὰ ἑλκυστὰ τὰ ὕδατα τοῦ Σκαμανδρου, αὐτὸ δὲ ἔθετο ἡθ' προμήνυμα φοβερῶς λευφιδρίας, ἡ ὅποια καὶ ἐθαύμαζεν ὅπως τὰ στρατεύματα.

Τὸ περίεργον εἶπε διὰ ὅλα αὐτὰ συνέπεσαν μὴ τὴν κατάρσιν καὶ τοὺς

ἑρριζομῶν τοὺς στρατοὺς τὸν Ἑρξην. Ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ εὐρήθησαν ἀνέκαθεν ἀντιμέτωποι αἱ κρίσεις τῶν νεωτέρων ἱστορικῶν. Κατὰ τοὺς μὲν, ἡ στάσις τοῦ Δελφικοῦ Ἱερατείου ἐταυτίζετο τρόπον τινα πρὸς ἀνάλογον στάσιν τοῦ Βατικανῶν, κατὰ τὴν διάρκεια τῆς Νοπολεοντείου ἐκστρατείας. Ὅπως δηλαδὴ τὸ Βατικανὸν ἔθετεν ὑπεράνω τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως τὴν συνειρήνην τῆς ὁποιαῆς εἰς τὴν ἐπικρατοῦσαν παπικὴν ὀργάνωσιν, οὕτως κατὰ τὴν μίαν πάντοτε τὴν ὡς ἀνω ἐκδοχὴν, τὸ Δελφικὸν Ἱερατεῖον ἀπέβλεπε εἰς τὴν ἐπικρατοῦσαν τῆς ἰσχύος τοῦ, ἔστω καὶ εἰς βάρος τῆς ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς συνειδήσεως.

Κατὰ τὴν ἐκδοχὴν αὐτὴν, αἱ κατάρσιν καὶ οἱ ἑρριζομῶν ἦσαν θεθαίως διαδόσεις ἐκ τῶν ὑστέρων, μετὰ τὴν φυγὴν τοῦ Σέρξου.

Κατὰ τὴν ἄλλην πάλιν ἐκδοχὴν, τὸ Δελφικὸν Ἱερατεῖον διὰ μόνον τὸ σαφὲς ἐχθρὸν ἐναντὶ τῆς θαρσύνουσης ἐπιδρομῆς, ἀλλὰ ἀπὸ αἰῶνος καὶ πλέον εἶχε προδίδει τὸ ἀναποτρέπτον τῆς ἐπιδρομῆς αὐτῆς, ἀπὸ αἰῶνος καὶ πλέον εἶχε πείρει ἀνὰ τὰς συνειδήσεις τὸ σπέρμα τῆς ἐνότητος οὐράνιου τοῦ Ἑλληνικοῦ. Τὸ τελευταῖον τοῦτο γεγονός τυγχάνει ἀπολύτως ἐξηκριβωμένον.

Ὑπάρχει ὅμως καὶ ἡ τρίτη τῶν τοῦ προκειμένου ἐκδοχῆ, τὴν ὅποιαν ἀσφαλὸς δέον νὰ εἴη τις ὅτι εἶναι τοιαύτη.

Τὸ Δελφικὸν Ἱερατεῖον δὲν εἶχε καὶ νῦν λόγον νὰ καταλύσῃ τὴν Περσικὴν ἐπιδρομὴν, ἐφόσον πάλαι μὴ τὴν διὰ πολιτικῆς καὶ ἐπικρατικῆς, εἰ μὴ ὅτι τὸν αὐτὸν ἀπὸ θέρους τοῦ Περσικοῦ καὶ ἑκείνου τοῦ Ἱερατείου ὑποδοῦσαν τῆς μεγίστης ἐκείνης τῆς ἐκείνου τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Ἱερατείου, τὸ ὅποιον ἐδεκάπειον ὁ Καμβύσης, μετὰ τὴν ὑποδοῦσιν τῆς Αἰγύπτου.

Ἀντιστροφῶς ὅμως, οἱ μεγάλοι ἐκείνοι πολιτικοὶ τῶν Δελφῶν πεπεισμένοι πάντοτε περὶ τῆς ἀναποτρέπτου τῆς ἐπικειμένης καταστροφῆς, ἐπαίξαν προδῆλως τὴν τύχην των καὶ εἰς τὰ δύο ἐσταμῶν. Πολλοὶ μάλιστα καθόσον ἐρημαζόντων διὰ, πρὶν ἀκόμη διαβῆ τοῦ Σέρξου τὸν Ἑλλησποντον, οἱ Ἀλεξανδρίαι εἶχον παραδώσει εἰς αὐτὸν τὴν Θεσσαλίαν. Ἐτήρησαν λοιπὸν διφορούμενῃς ἐννοίας οὐσίαι. Οἱ χρησιμοὶ τοῦ Μαντείου ἤδυναντο νὰ ἐξηγηθοῦν καὶ κατὰ τὸν ἕνα καὶ κατὰ τὸν ἄλλον τρόπον. Προκειμένου νὰ συνδύουν τὰς τύχας των μετὰ τοὺς θησαυροὺς τῶν Δελφῶν, τοὺς ὁποίους οὕτω ἤδυναντο, οὕτω ἤβηλον νὰ ἐγκαταλείψουν, οἱ Δελφικοὶ Ἱερεῖς ἔλαβον ὅλα τὰ μέτρα των, ὥστε ἐκ τῶν ὑστέρων νὰ δικαιολογηθῇ ἡ στάσις των, ὁλαδήποτε καὶ ἐάν ἦτο ἡ ἐκείνου τοῦ ἀγῶνος. Διὰ νὰ διατηρήσουν δὲ τὸ κύρος των ἐφόρτισαν νὰ ἀναθεματίσουν — ὡς θὰ ἐλέγομεν σήμερον — τὸν Ἑρξην καὶ τὴν ἐκστρατείαν του, πράγμα διὰ τὸ ὅποιον ἐλάχιστοι θ' αἰ ἐξείρετο ὁ ἕως τότε Βατικανός, ἐάν δὲν παρενέβαινον αἱ τρομακτικαὶ θεωρημαί.

Σελὴ 171

ΛΟΝ ΤΑ ΕΡΓΑ ΠΡΑΞΕΙΤΕΛΟΥΣ

πολεμικῆς ἐκείνης περιόδου. Ἀλλὰ ἱστορικὴ καμψὴ τὴν ὅποιαν διέθετο ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς εἶπε ἐκδοχῶν ἀποδοτικῶν ἀγωνιστῶν, ἀκόμη περὶ πρῶτον τρομακτικῆς ὁσον καὶ μελετήσεως, ὡς πρὸς τὰς ἐνδεχομένους συνέπειας τῆς Ἀναστασίας εἰς τὸν κῆρον κόσμον, ζυμώσεις κοινωνικαί, παλλαγαὶ πολιτικαί, ψυχικαὶ θύελλαι, ὄνειρα χαμένα, πόθοι ἀνεκπλήρωτοι, μεταγίγινον ἰδεολογίαν καὶ ἡθῶν, ἀπομακρύνον ἀπὸ τὰ μεγάλα ὅματα, χάρις ἐκλεπτισμένη εἰς τὴν ὑπερτικὴν παράστασιν, πείρα τῆς ζωῆς δὲν ἐμεινεν πλέον ἄλλο τίτε... Αὐτὰ εἶπε τὰ κύρια γυρίσματα τῆς μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν Πόλεμον Ἀθηναϊκῆς ζωῆς καὶ ψυχονομίας. Μέσα εἰς αὐτὸ τὸ περιβάλλον ἀντήρσεν ὁ Πραξιτέλης καὶ ὁ Σκόρος. Ἡ νέα καμψὴ εἶπε ἐντελῶς διὰ τὴν

Ἀλλὰ πάλιν θεθαίως δὲν ἐπουλώθη, διότι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐπουλωθῇ. Τώρα ὅμως τὸ ψυχικὸν ἐκείνου ἡρώδους ἔχει ὁλοῦν κατ' ἐλπίαν διασκεδασθῇ. Ἡ ἀντιπροσώπων εἰς φέρει τὸν κάματον. Ἡ ζωὴ μὲ τὴν ἔργον δρᾶσιν τῆς ἐπανακτῆς τῆς ἀντιπείσεως τῆς. Καὶ ταυτοχρόνως προβάλλει τὸ ἀγωνιστῶν ποδῶν, σχετικῶς μὲ τὴν νέαν κατεστῆσιν μὲ τὴν πρῶτην τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ.

Δὲν πρόκειται θεθαίως νὰ ἐμμεῖναι εἰς τὰ θαυράτα χαρακτηριστικὰ αἱ εἰς τὰς ἀγωνίας τῆς μεγάλῃς ἐκείνης περιόδου, ὅπου ἐμφανίζονται αἱ τῆς πολιτικῆς σκηνῆς τῆς Ἑλλάδος ὁ σκῆπτρον τοῦ Φιλίππου καὶ ἡ σπάδα τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Πάντως θαυράτα ἐκείνη ἀναταραχὴ δὲν εἶπε νῦν τὸν ἀφῆσιν ἀνεπηρέστους τοὺς ἀλλοτρίους, ὅπως δὲν ἀφῆκεν ἀνεπηρέστους καμψίαν ἐκδήλωσιν τοῦ δημοῦ καὶ ἰδιωτικοῦ θίου τῶν Ἑλλήνων, ὁλοὶ φυσικὰ λοιπὸν, τὴν ἑλπίαν αὐτῆς ἀπάστασιν ἐκφράζει καὶ ὁ μεγάλος ἀλλοτρίους. Εἶπε δὲ ὁ Αἰσίοπος θαυράτα τοποθετημένους, ὥστε οὕτω ἐτόχος νὰ μείνῃ τῆς καταστάσεως, οὗ ὅμως καὶ ἐκ τῶν προτέρων νὰ ἀντὶ εἰς ἀοισμένην τῶν διαμαχομένων ἐρίδων. Εἶπε Πελοποννησιακὸς καταγῆνος ἐκ Σικυωνίας καὶ ἀποβάνει ὁ φυσικὸς ἐκπρόσωπος τῆς Σικυωνικῆς ὁλῆς, τῆς θαρρῆς τεχνιστροφίας, τὸν νέον Ἰδανικόν. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς εἰς ἡ ζωτικὴν ἀντιπείσεως πρὸς τὸ ἰωνικὸν ἰδεώδες καὶ τὴν ἰωνικὴν γυγιστροφίαν. Δι' αὐτοὺς ὅλους τοὺς ἡγῶνας, ἀνάγκη νὰ ἐμμεῖναι μὲν περὶ ἑστέρον εἰς τὴν μελέτην τῶν ἀριστογυγιστῶν.

ΣΤΟ ΤΟ ΠΡΟΧΕΙΝΕΣ: Ὁ ἐπίσημος ἀντιστοιχοῦς τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου.